

Návrh "Akčního programu"

pro další činnost SKKS v oblasti KVČ, jmenovitě v ZUČ, v nových podmínkách

A. Z hlediska obsahu činnosti

Určujícím obsahovým hlediskem zájmové umělecké činnosti je systematická a permanentní péče o pěstování kulturnosti všech věkových skupin obyvatel našeho kraje, a to ve všech základních attributech této činnosti, tj. v procesech poznávacích, v procesech hodnocení a v procesech tvůrčích. Prioritně by tato péče měla být zaměřena na děti a mládež nejen proklamacemi, ale prakticky.

V zásadě nemá oblast ZUČ na tomto principiálním obsahovém zaměření co měnit. Měla by základní procesy kultivace rozšířit o dosud tabuizované hodnoty a v procesech hodnocení ani nadále nepodléhat utilitárním ideologicky zjednodušeně a jednostranně chápaným kritériím. Určujícím kritériem zhodnocování musí být společenský pokrok a humanistická podstata tvůrčích procesů a jejich materiálních a duchovních efektů.

Užitý obrat „ani nadále“ je výrazem prosté skutečnosti, že se naše minulá činnost vzpírala systému kvantitativní evidence a zúženému ideologickému hodnocení. Vedli jsme vedoucí kolektivů a jednotlivé interprety **k (dětské)** spontánnosti, hravosti a fantazii; **k (mladému)** individuálnímu východisku, osobním postojům a vlastnímu názoru; **k (dospělému)** občanskému názoru, záměrné koncepci vědomému společenskému působení.

Na rozdíl od našich partnerů (státních a stranických orgánů, odborových orgánů, orgánů školství, SSM atd.) jsme považovali za klíčovou devizu TVOŘIVOST jakožto uvolněnou představivost a samostatné tvůrčí řešení problematiky, jakožto spojení emocionálních a racionálních postojů i přístupů a konečně jako činnost zaměřenou a cílevědomou v plném slova smyslu novátorskou. Dokladem toho je za mnohé Femad, Studio uměleckého přednesu, řada nejrozličnějších vzdělávacích akcí atd. Tvořivost jsme chápali jako hodnotu přesahující činnost amatérů, totiž jako hodnotu společenskou (společenské zhodnocení individuality), jako kvalitu estetickou, často uměleckou, neboť nejde pouze o činnost ve smyslu pasivního naplňování konvence v oboru, nýbrž o originální původní práci a vedení účastníků ZUČ k ní.

Ani na této praxi (kromě - předpokládáme - možností a podmínek na lepší a přiměřenější úrovni) NEMÁME CO MĚNIT. I nadále v naší práci půjde především o odbornou péči a metodickou pomoc ve všech oborech amatérské činnosti v stávajících či lépe v rozšířeném spektru forem a metod. Z tohoto důvodu není třeba měnit návrh plánu činnosti na rok 1990.

B. Z hlediska ekonomického

1. Vycházejí ze skutečnosti, že kultura je v Československu dotována hluboce pod úroveň vyspělých států, nemůžeme uvažovat o omezování jejího materiálně finančního zabezpečení, nýbrž naopak.
2. V souladu s organizačním začleněním zařízení (viz článek „Z hlediska organizačního“, odst. 1) bychom měli usilovat o statut příspěvkové organizace, jejíž příspěvek je zajišťován plánovitě v rámci samostatného resortu kultury a který reflektuje inflační procesy a možnosti nárůstu.
3. Měli bychom prosadit zrušení veškerých dnes neoprávněných finančních limitů sledovaných položek. Určujícím limitem by měla být **efektivnost** naší činnosti v návaznosti na zájmy, potřeby a možnosti společnosti.
4. Měly by být i nadále vytvářeny a rozšiřovány zdroje vlastních příjmů jako použitelných finančních prostředků. Jde o kursové LK, účastnické příspěvky na vybraných akcích (ne však tam, kde je zapotřebí zabezpečit přednostně rozvoj oboru pro jeho nedobry stav), při odbourání přehrad v předpisech by mohlo jít o výnosy z prodeje publikací atp.
5. Finanční prostředky by měly být plánovitě zabezpečeny nejen pro zařízení jako celek, ale v potřebném předstihu před započítáním hospodářského roku by měly být nedotknutelně vymezeny jednotlivým útvarům (oddělením) a jednotlivým oborům činnosti.
V případě nemožnosti odbourání limitů i s vymezením daných limitů.
6. Zatímní systém distribuce účelových dotací na akce festivalu ZUČ by měl být zrušen. Při zachování účelové vázanosti by dotace festivalových akcí měly být faktickou součástí rozpočtu SKKS, nedotknutelně vymezenou v rozpočtech jednotlivých oborů.
Jde zejména o to, aby bylo možno operativně dotace dle vyvstalých okolností (například zrušení či menší náročnost akce v tom kterém roce) a potřeb přerozdělovat a skutečně účelově využít. Mluví pro to mnohé okolnosti, mezi jinými problematiku operace převodů z okresu do okresu (zvláště ke konci roku), zadržování prostředků na finančních odborech ONV, dočerpávání dotací náhradními byť prospěšnými způsoby a faktická nemožnost jejich využití tam, kde se nedostává na nejnutnější zabezpečení atp.
7. Zabezpečení možnosti převodů finančních prostředků z hospodářského roku na rok příští, aniž by byl krácen příspěvek. Jde zejména o možnost vytvářet rezervy pro realizaci náročnějších vzdělávacích projektů apod.
8. Zejména v případě nemožnosti realizace bodu 7, ale i vedle ní, zavedení bankovních (spořitelních) účtů pro stálé akce festivalu ZUČ, to je prostředků převoditelných z roku na rok.
9. Zabezpečení statutární báze všech akcí festivalu ZUČ ve smyslu přechodně utvořené organizace, složené ze zástupců participujících institucí a odpovědné za uskutečnění akce a hospodaření s finančními prostředky. Zároveň zabezpečení statutárního vymezení finančních zdrojů v celé škále možností (rozpočty participujících institucí, účelové dotace, sponzorské příspěvky, bezplatné

nájmy a služby aj.) při likvidaci formálních přehrad, např. poukazování dotací z jednoho zdroje (státního rozpočtu) za každý resort (kultura, školství) odděleně.

10. Umožnění variantního řešení finančního zabezpečení akcí, tj. možností dotací z SKKS, sdružování prostředků na finanční konta hlavních organizátorů či institucí pověřených financováním akce, respektive na zvláštní účty viz odstavec 8, ale i zrušením limitů v zatímním systému dotací z SKNV aj.
11. Zabezpečení samostatné průběžné operativní účetní evidence pro útvar ZUČ (KVČ) dle jednotlivých oborů (metodiků) v rozpočtových položkách, respektive ve specifické potřebné struktuře, a to tak, aby byla kdykoliv přístupná příslušným pracovníkům ZUČ a aktuálně registrovala čerpání rozpočtu.

C. Z hlediska organizačního

1. Domníváme se, že by měla být SKKS zařízením státním, nikoliv však zářízením, které by posluhovalo orgánu státní správy KNV). Je žádoucí usilovat o začlenění do resortní odvětvové struktury, aby bylo reálné prosadit kritéria odbornosti a profesionality. Máme na mysli strukturu, která ruší dvojkolejnost a vícekolejnost řízení kultury po linii NV a kulturně výchovných zařízení (společenských a zájmových organizací), v níž hrají negativní úlohu složité subordinační systémy pro svoji nepružnost. Máme za to, že řešením je systém metodických a místních kulturních zařízení klubového typu, který by umožňoval koordinaci zájmů a potřeb tak, aby tyto mohly být uplatňovány jako závazné pro organizace nižšího stupně, a které by vstupovaly do dalších stávajících a v budoucnu nově vzniklých struktur na bázi rovnoprávného partnerství, Předpokládáme, že by tento systém metodických místních kulturních zařízení klubového typu měl tuto strukturu: centrální kulturní středisko (ÚKVČ) - krajská kulturní střediska - okresní kulturní střediska - místní kulturní zařízení klubového typu.
2. Doporučujeme prosazovat zachování krajského článku ve výše uvedené struktuře. Jeho opodstatnění pro ZUČ prokázalo dostatečně uplynulé dvacetileté období a to z nejrůznějších hledisek, mezi nimiž dle našeho soudu dominují skutečnosti, že centrálně nelze účinně pečovat o tak rozsáhlý rádius působnosti v celé jeho rozmanitosti a krajových specifikách – to na jedné straně. Na druhé straně je skuteností, že tuto péči nemohou zabezpečit okresní kulturní střediska, neboť naráží na neefektivnost mnoha činností ve vazbě na omezený okruh zájemců, nepřihlížeje k omezeným možnostem získání odborných pracovníků OKS s potřebnou faktickou kvalifikací v okresních městech. Nepominutelnou skuteností je existence přirozeného zdroje odborníků v centru ve vazbě na úsporu nákladů a sil (dvojnásobné náklady na dopravu, na časové i faktické možnosti ověřit schopnosti odborníků a získat je ke spolupráci, zabezpečit přípravu akcí v úzkém

spojení s nimi atp.). Možnosti OKS saturovat bezzbytku potřeby účastníků ZUČ ve svém regionu jsou navíc narušovány tendencí integrace OKS a kulturně výchovných zařízení klubového typu v jeden celek, zabezpečující jak poslání byvšího OKS, tak poslání městského kulturního zařízení. Tím není jen latentně ohrožována funkce takového zařízení jako metodického centra okresu, nýbrž fakticky, neboť prvořadým zájmem takového zařízení bude především jeho prosperita ekonomická, která bude vždy závislá na činnostech, které se realizují v místě.

3. Za jednu z bezpodmínečných podmínek pro plnění poslání SKKS máme podmínku odborné kvalifikace a s ní související praxe. Požadavek praxe jako postupného získávání zkušeností od činností na nižší úrovni k činnostem na úrovních vyšších (tzv. od piky), vystupuje jako nekompromisní podmínka při obsazování míst vedoucích pracovníků. Jde tedy o faktickou kvalifikaci, nikoliv o kvalifikaci na papíře.
4. Doporučujeme delegovat potřebnou pravomoc a vyžadovat skutečnou odpovědnost za činnost v jednotlivých oborech na jednotlivé pracovníky (čerpání finančních prostředků, jmenování porot, volbu lektorů atd.).
5. Doporučujeme delegovat pravomoc a vyžadovat odpovědnost za koncepční, rozborovou a personální práci na náměstky útvarů (vedoucí odd.).
6. Doporučujeme přehodnotit složení útvaru ředitele tak, aby kýženým efektem byla zásada využívání administrativní pracovnice (písařky) v útvaru ředitele i pro potřebu obou (tří) náměstků útvarů. To proto, aby administrativní pracovnice útvarů mohly bezvýhradně sloužit potřebám jednotlivých metodiků (přepisování materiálů, psaní na rozmnožovací blány, kompletace namnožených materiálů, nadepisování obálek a odesílání korespondence a metodických materiálů, odesílání pravidelné pošty na OKS sdružené od jednotlivých metodiků).
7. Doporučujeme provést důkladnou revizi administrativních úkonů, které nejsou efektivní (různé žádanky, zápisy, hlášení atd.) a jejich redukci.
8. Doporučujeme provést revizi pokynů pro oběh a podpisování dokladů z hlediska zjednodušení.
9. Doporučujeme zabezpečit pracovníkem pro ediční činnost důkladnou a účinnou koordinaci ediční činnosti mezi ÚKVČ, krajskými kulturními středisky, OKS a dalšími možnými editory.
10. Nadále se opírat o práci KPS v jednotlivých oborech či jejich spojeních. Činnost KPS a jejich složení však nikterak nelimitovat (frekvence schůzek, kádrová limitace, počty členů, délka funkčního období). Tyto otázky ponechat v pravomoci tajemníků KPS (metodiků) a KPS samotných a vyžadovat odpovědnost tajemníků KPS za funkční působení KPS v souladu s jejich statuty.
11. Realizovat roční komplexní rozborů jednotlivých oborů v jednotně vymezené struktuře tak, aby byly základním materiálem pro vedoucí pracovníky, z něhož lze čerpat pro nejrůznější potřeby rozborové, statistické, koncepční a jiné činnosti.

12. Umožnit „volnou“ pracovní dobu pracovníkům útvaru ZUČ (KVČ), s cílem vytvořit reálné podmínky pro intenzifikaci jejich činnosti a reálnou možnost odpočinku, v intencích někdejší připomínky uplatněné v souvislosti a diskusí k novému zákoníku práce. V této věci předložíme dodatečně zvláštní návrh.
13. Usilovat o umožnění práce po určené pracovní době v budově SKNV bez zvláštního souhlasu.

D. Z hlediska strukturálního

Na základě analýzy činností jednotlivých oborů KVČ, vzájemné proporcionální vytíženosti jednotlivých pracovníků a s přihlédnutím k nově vyvstalým společenským a politickým realitám jsme dospěli ke dvěma návrhům restrukturalizace útvaru KVČ, které v širších souvislostech reflektují současné potřeby. Oba návrhy vychází z výzkumu potvrzené hypotézy, že ZUČ, pokud je realizována s akcentem na rozvíjení vnitřního vztahu člověka k umění a rozvoji jeho tvořivosti, prokazatelně náleží k prioritním zájmovým aktivitám, a to v celém rozsahu svých mnohotvárných oborů a žánrů. Oba návrhy vychází i ze společenské situace, v níž stát nemůže – a bude stěží moci i v budoucnosti – podporovat ekonomicky rozvoj a existenci všech zájmových aktivit. Bude proto podporovat především ty aktivity, které mají pro rozvoj člověka zvláštní význam. Z toho plyne naše přesvědčení o nutné restrukturalizaci oblasti KVČ ve prospěch ZUČ.

Kromě toho nás dlouholetá zkušenost a reflexe lektorů LK, zejména však potřeba úzkého sepětí s posluchači LK a dnes neméně nutná potřeba odbornosti a profesionality při smysluplném zabezpečování nákladných vzdělávacích projektů, jakými jsou kursy LK, dovedla k nezvratnému názoru, že lze působení celé LK daleko účinněji realizovat prostřednictvím příslušných odborných pracovníků - metodiků- útvaru KVČ. To neznamená, že bychom chtěli vypustit činnost LK z celkové činnosti SKKS. V našich návrzích předpokládáme rozplynutí LK do péče příslušných oborů a jejich metodiků při zachování veškerých plánovaných činností. Navrhujeme zároveň, aby pracovník pro MŠVV byl zároveň koordinátorem kursů LK a podle možností se podílel na vymezených technickoorganizačních úkonech spjatých s jejich činností.

U obou návrhů předpokládáme, že agenda tzv. mimořádných programů a souboru SKKS „Květy“ bude převedena do péče umělecké agentury.

I. verze počítá se zastupitelností a vytváření přirozených kádrových rezerv v rámci jednotlivých úseků činnosti (s výjimkou úseku umělecký přednes, literární tvorba). Jednotlivé úseky jsou svěřeny s plnou pravomocí a k plné odpovědnosti „vedoucím“ odborným referentům (VOR), kteří zabezpečují činnost úseku zejména z hlediska obsahového, koncepčního a rozborového, zatím co „odborní referenti“ (OR) zejména z hlediska organizačního a technického,

avšak v nejužší spolupráci. Je tím zabezpečena možnost zapracování odborných referentů tzv. „odpíky“ a tím i vytváření fundovaných kádrových rezerv v případě potřeby obsazení funkce „vedoucího odborného referenta“.

II. verze počítá s tradiční bezprostředně nezastupitelnou pravomocí a odpovědností za jednotlivé úseky činnosti.

Příloha:

Schémata strukturálního uspořádání útvaru ZUČ a KVČ (I. a II. verze)

V Praze 14. 12. 1989

Projednal a vyhotovil tvůrčí tým ve složení:

PhDr. Milan Strotzer

Jana Kružíková

Jiří Hraše

Jaroslav Sindelář

Marcela Šlechtová

Eva Žáčková

Dne 14. 12. 1989 byl tento návrh projednán a odsouhlasen s ostatními pracovníky odd. ZUČ